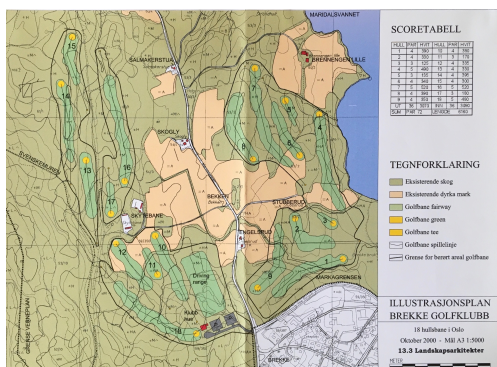

Golf i Maridalen - Tilbakeblikk

Skrevet i 2021 av Haavard Nordlie, Grefsen

Det er tvilsomt om det har vært en hardere og mer langvarig kamp rundt en ønsket golfbane enn den i Maridalen. «Slaget om Maridalen» startet allerede i 1969 da de første planene om et baneanlegg ved inngangen til Maridalen dukket opp. I tiårene som fulgte var det perioder hvor lite skjedde, og det var perioder med et glødende engasjement fra så vel golfentusiaster som naturvernere og kommunale instanser. Først 31. august 2001 da verneplanen for Maridalen landskapsvernområde ble vedtatt i statsråd, var «Slaget om Maridalen» til ende.

Det tok altså 32 år fra den nystartede Maridalen Golfklubb (MGK) skapte forvirring og uro i en slumrende Maridal til miljøminister Siri Bjerke i Jens Stoltenbergs første regjering satte to streker under svaret: Vern, ikke golf i Maridalen. Det vil føre for langt å kommentere alle detaljer og innspill i denne striden her, så jeg velger å trekke fram noen «milepeler» og sentrale personer.

Selv om planene for golfbane altså hadde eksistert siden 1969, var det først i 1981 da konkrete kart over banene ble kjent at det hele tok fart. Det ble da sagt fra Skogvesenet at «anlegget måtte ligge minst 50 meter fra vannet». Dette reagerte grupperinger som Naturvernforbundet og Maridalens Venner sterkt på og dialogen/kranglingen var i gang. I oktober 1984 godkjente Skogvesenet med skogsjef Bjarne Mjaaland i spissen en søknad om leie av et areal vest for Maridalsveien ved Brekke for etablering av drivingrange. Oslo Friluft- og Miljøvernråd avviste vedtaket og MGK anket saken i januar 1985.

Det er her interessant å se at Golfforbundet på sitt Landsting, hvor de presiserer at «Norges Idrettsforbund var representert» vedtar å støtte MGK i en lokal sak og i brev til Oslo Kommune i mars 1985 fronter saken sterkt og kraftfullt. Her aner man den streke bindingen mellom MGK sin sterke mann Arild Wahlstrøm (formann fra 1971) og forbundet.

Skogsjef Bjarne Mjaaland fremstår som en av MGK sine sterke støttespillere innen det offentlige, og i brev til Arild Wahlstrøm i februar 1987 viser han til hyggelig samtale, ber om en snarlig skisse av drivingrangen og forsikrer at han ivaretar dialogen med Vann- og avløp samt Helserådet.

22. august 1987 ble en viktig dag i prosessene. Da kunne man i Dagbladet blant annet lese at: «Etter kontinuerlig arbeid siden 1969, er vi igang i Maridalen! I første omgang har vi fått et felt av kommunenva. 250x150 meter som vil bli en ypperlig driving-range og en småspillbane. Tirsdag 9. juni møtte fire ildsjeler, Arild Wahlstrøm, Erik Fiskerud og Jan Aaseth fra MGK's styre og Olav Theodorsen fra NGF's banekomite, frem. I øsende regn gikk motorsagen i timesvis og utslagsstedet ca 20x20 meter ble ryddet for trær og kjerr. Allerede lørdagen etter kom kommunens maskiner og jevnet ut feltet. Arbeidet med å få øvingsbanen spilleklar vil pågå kontinuerlig. Allerede etter sommerferien vil man kunne presentere et nytt golf tilbud til den lokale befolkningen».

Reaksjonen ble formidabel! At man her feide over lokaldemokratiet med god støtte fra kommunens personell (Skogvesenet) førte til en massiv protest fra Maridalens Venner, Maridalen Vel, Bydelsutvalg i så vel Marka som Grefsen/Kjelsås, Oslo og Omland Friluftsråd,

Mjaaland åpningstale og foretok det første slaget på drivingrangen i Maridalen. Det var dette som fikk undertegnede til å engasjere seg. Som geograf og opptatt av verneplaner for natur- og kulturlandskap ble jeg ekstremt provosert av det som opplevdes som nærmest selvtekt fra et idrettsmiljø – _altså golfen – _belemret med myter og historikk som rikmannssport. Selv med en glødende idrettsinteresse, utdanning fra og ansettelse på Norges Idrettshøgskole samt årtier med deltakelse og engasjement i norsk friidrett, opplevde jeg golf på denne tiden som langt fra noen folkesport. Jeg fremhever dette fordi jeg var ikke alene om opplevelsen, og jeg tror det stempel golfen fikk som snobbessport bidro sterkt til at motstanden ble større enn den ellers ville ha vært.

Dessverre bidro ikke golfens representanter til å rette opp dette inntrykket. Vi er her fremme med nok en viktig dato, 22. mars 1988. Da ble det avholdt åpent årsmøte i MGK, hvor undertegnede deltok bl.a. sammen med Maridalens Venners utrettelige formann Sheldon Reinholdt som laget et referat fra møtet som senere ble offentliggjort. Det ble ikke formeldt imøtegått av MGK. Derfra sakser vi:

«Formannen Arild Wahlstrøm oppfatning av dem som ikke vil ha golfbane i Maridalen var nedlatende og vulgær. Han brukte ordet «idioter» om disse flere ganger...

...100 har betalt medlemskontingent i Maridalen golfklubb for 1987, men at man i løpet av 1988 tror man vil ha skaffet ca. 350 medlemmer.

....Til å klippe og stelle banen har man engasjert nabobonden (Arnt Myrvoll på Store Brennenga). Bonden har traktor fra før, men skal nå kjøpe gressklipper.... Bonden er vel redd for jordene sine, men nå skal han arbeide for oss. (Fliring i salen)...

...I Brekke-distriktet ser de på golf som noe forferdelig. De er visst redde for småfuglene. (Ny latter)...

... Formannen syntes det var ille å bli holdt tilbake av rene idioter. Høyre vil nå være pådriver for golfbane i Maridalen, ingen støtte fra de andre surre-partiene....»

Det er nærmest tragisk at akkurat Arild Wahlstrøm skulle bidra med slike karakteristikker.

Denne golfens hedersmann og drivende kraft var nok her litt på tynn is, men til hans forsvar skal sies at motstanderne var heller ikke nådige i kommentarer og utbrudd. Blar man i aviser og tidsskrifter fra denne tiden, finner man at fremtredende motstandere som Viggo Ree og andre ikke sparte på konfekten de heller. Wahlstrøms ekte engasjement gjenspeiles for øvrig også i at han betalte kommunens ansatte av egen lomme da arbeidet med drivingrangen ble utført.

På et senere folkemøte om golf i Maridalen stilte også Arild Wahlstrøm, men man må med all respekt melde at det var ikke et sjakktrekk å møte i stripe dress, tversoversløyfe og lakksko på et møte i Folkets Hus «øst for ælva». Karakteristikken av undertegnede som «en som ikke interesserer seg for idrett» bidro faktisk til at stemningen blant fremmøtte politikere snudde fra lydhørhet til skepsis.

Det er høyst sannsynlig at prosessen rundt en golfbane i Maridalen, ved sin direkte og konkrete trussel om endring, bidro sterkt til at vernetanken fikk vind i seilene. Et konkret verneforslag ble lagt fram i 1988, samtidig med at Maridalen ble foreslått som et norsk bidrag til det europeiske kulturlandskapsåret. De fleste innbyggerne i Maridalen var imot vern fra starten av. Dette førte til en allianse mellom bønder i dalen og golfklubben. Sammen drev de sterk politisk lobbyvirksomhet mot Oslos lokalpolitikere.

Av forskjellige grunner drev golfsaken i noen år hvileløst på det politiske hav, men når vi kommer til 1998 er et flertall av Oslos bystyre positive til golfbane, flertallet bestående av Høyre, Krf. og Fremskrittspartiet var imot verneplanens intensjoner. Dette til tross for at Fylkesmannen slo fast at «golfbane er et fremmedelement i Maridalen og er uforenlig med verneformålet».

Høyrebyrådet foreslo at bystyret skulle vedta at «verneplanen gis en slik utforming at det blir mulig å etablere et golfbaneanlegg».

Man skulle tro at den massive motstanden fra Den Norske Turistforening, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, WWF, Natur og Ungdom, Fortidsminneforeningen, Oslo og Omland 3

Sosialantropologen Henrik Sinding-Larsen, som bor på Brekke, var blant de som skjønnte at noe måtte gjøres. Han kan fortelle at etter en direkte inspirasjon og råd fra Sigmund Kvaløy Sætereng tok han initiativet til en Folkeaksjon. Han fikk med seg sentrale aktører i naturvernkampen som Gjermund Andersen, Christian Børs Lind og Annegrete Bruvoll, og «Folkeaksjonen for vern og mot golf i Maridalen» så dagens lys i 1999 med Bruvoll som leder.

Med en formidabel innsats samlet de raskt inn 8000 underskrifter mot golf i Maridalen. Golfklubben hadde hatt som strategi å gå helt til topps i de politiske partiene i Oslo, og lykkes med det. Folkeaksjonen valgte en annen strategi, og gikk via Bydelsutvalgene som bidro til et press på sine politikere i Rådhuset, og til slutt var det bare Høyre og FrP i Oslo som støttet golfbane.

Men enda viktigere var Folkeaksjonens valg om å gå rett på Regjeringen for å trumfe gjennom verneplanen for Maridalen før Stortingsvalget i 2001. Alt tydet på et regjeringsskifte, og en allianse mellom Høyrebyrådet i Oslo og en miljøvernminister fra Høyre kunne bli dramatisk for verneinteressene. Så med bred folkelig støtte og Oslopolitikere som hadde snudd, ble det lagt et formidabelt press på miljøvernminister Siri Bjerke i alle formelle og uformelle kanaler.

I Stoltenbergregjeringens aller siste Statsråd – 31. august – før valget i 2001, gikk verneplanen for Maridalen igjennom, og døren for så vel boligbygging som golfbane i Maridalen lukket seg for godt.

Samme kveld arrangerte tidligere nevnte Henrik Sinding-Larsen sammen med andre en seiersfest midt på de jordene hvor golfbanen var planlagt. Som sosialantropolog har han sans for seremonier, og miljøvernministeren fikk æren av å foreta den eneste put slått i Maridalen, hvorpå golfballen ble behørig begravet ved jordpåkastelse fra de fremmøtte. Og der ligger ballen ennå!

I 2007 ble undertegnede fullstendig bitt av golfbasillen. Så her treffer ironien som et nakkeskudd: Hjemmehørende på Grefsen, hadde jeg hatt 7 minutter til golfbanen i Maridalen! I dag vet vi at en moderne anlagt golfbane ivaretar miljøet på en betydelig mer bærekraftig måte.

Tankekorset er at med en litt annen strategi og ydmykhet kunne «Slaget om Maridalen» endt annerledes. Dersom man hadde nøyd seg med en 18 hullsbane på vestsiden av Maridalsveien, ikke utfordret drikkevannsproblematikken, og ikke utfordret turområdet fra Grinda, kunne anlegget ha vært en realitet. Det hadde nok vært Norges best beliggende golfbane i forhold til befolkning. Men geografen i meg holder stand! Vernet av Maridalen ville ikke vært enhetlig uten de områdene golfbanen hadde beslaglagt, vi snakker faktisk om 10 % av det fredede arealet.

Det er mitt inderlige håp at lærdommen fra Maridalen er at man ikke utfordrer sentrale verneinteresser, men spiller på lag med helheten når baner planlegges til den herlige idretten og rekreasjonsaktiviteten som golf er.

